

اولین همایش ملی گردشگری، جغرافیا و محیط زیست پایدار

محل برگزاری دانشکده شهید مفتاح همدان

۳۰ آبان ۱۳۹۲

ارزبلان محیط زیست همدان

تبیین قابلیت‌های ژئوتوریستی گل‌فشان در توسعه گردشگری

(مطالعه موردی: گل‌فشانهای استان سیستان و بلوچستان)

فرزانه ساسانپور^۱، لیلا کیانی^۲، زهرا پاک‌نهاد^۳

چکیده

گل‌فشانها، پدیده‌های زیبای زمین‌شناسی و ژئومورفولوژیکی هستند که مخروطی شکل بوده و شبیه آتشفشان می‌باشند، اما به جای مواد مذاب از دهانه آنها گاز همراه با گل بیرون می‌آید. این پدیده، در اکثر نقاط دنیا از جمله در ایران، در سواحل دریای خزر و دریای عمان و به ویژه در استان سیستان و بلوچستان دیده می‌شود. امروزه گل‌فشانها از لحاظ ژئوپولیتیکی برای کشورهای دارنده این پدیده دارای اهمیت زیادی است، زیرا وجود گل‌فشانها به عنوان یک نشانه مهم و مطمئن اقتصادی برای پی بردن به منابع و ذخایر بزرگ نفت و گاز قلمداد می‌شود. این پدیده از نظر ژئوتوریسمی و زمین گردشگری دارای توان بالایی در جذب گردشگر می‌باشد و می‌تواند شمار زیادی گردشگر را برای لذت بردن از این پدیده‌های زیبای خدادادی به منطقه بکشاند. در این مقاله سعی شده، ضمن معرفی و شناساندن مکانیسم و نحوه فعالیت این پدیده، اهمیت آن در گردشگری مورد بحث قرار گیرد. در پایان اثرات مثبت و منفی این پدیده در اکوسیستم و محیط زیست مورد بررسی قرار گرفته و پیشنهاداتی در جهت ارتقاء و بالا بردن سطح فرهنگ استفاده از این پدیده ژئوتوریسمی در راستای رشد و توسعه صنعت گردشگری کشور ارائه شده است. مقاله حاضر ماهیتی توصیفی - تحلیلی دارد که داده‌های مورد نیاز آن از طریق روش کتابخانه‌ای و داده‌های میدانی گردآوری شده است. یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد این پدیده علیرغم دارا بودن مضرات زیست محیطی همانند تخریب اکوسیستم آبریان، تخریب پوشش گیاهی و افزایش گازهای گلخانه‌ای، دارای فواید گوناگون از جمله تنظیم زنجیره غذایی در محیط آبی و غیرآبی، دارای نقش مؤثر در تشکیل اکوسیستم‌های کوچک گیاهی و جانوری و گل‌درمانی بوده و قابلیت توسعه گونه‌های مختلف گردشگری از جمله ژئوتوریسم، گردشگری درمانی - سلامت و ماجراجویانه را دارا می‌باشد.

واژگان کلیدی: گل‌فشان، گردشگری، ژئوتوریسم، محیط زیست، استان سیستان و بلوچستان

^۱. استادیار و عضو هیأت علمی دانشگاه خوارزمی
F.sasanpour@gmail.com

^۲. دانشجوی کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه ریزی گردشگری دانشگاه خوارزمی شماره تماس :
Lkiani16@gmail.com

^۳. دانشجوی کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه ریزی گردشگری دانشگاه خوارزمی
zpaknahad@gmail.com